

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrto leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrto leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 22. oktobra 1873.

O b s e g: Naznanilo začetka kovaške in živinozdravniške šole v Ljubljani. — Predivstvo na Kranjskem z ozirom na druge dežele. — O najnovejših prekucijah učnega jezika na Kranjskih srednjih šolah. — Narodno blago. — Volitvene stvari. — Mnogovrstna novica. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Naznanilo začetka

kovaške in živinozdravniške šole v Ljubljani.

Novo šolsko leto v tej šoli se začne 15. dne prihodnjega meseca novembra.

V kovaško šolo se jemljejo kovači, kateri se hočejo kovanja zdravih, napačnih in bolnih kopit in ozdravljanja kopitnih bolezni popolnoma naučiti, da ne bodo vse svoje žive dni le mojstri-skaze, ampak pravi mojstri, katerim morejo gospodarji svoje konje s polnim zaupanjem izročiti. Ta šola trpi pol leta. — Kdor hoče v to šolo vzeti biti, mora se podpisnemu vodstvu izkazati: 1) z domovinskim listom, 2) s pismom, da se je pri kakem mojstru že navadnega kovaštva izučil, 3) s spričo svojega fajmoštra, da je poštene obnaše, in 4) da zna domači jezik vsaj brati, če ne tudi pisati.

V živinozdravniško šolo, katera celo leto traja, se jemljejo kovači, pa tudi drugi, kateri niso kovači, namreč kmetijski ali drugi mladenči, katerim je za to, da se ali za svoje lastno gospodarstvo naučijo bolno živino glešati, ali kateri želijo v potrebi pripravni živinozdravniški pripomočniki biti. — Ti se morajo izkazati: 1) z domovinskim listom, 2) s spričalom svojega fajmoštra, da so poštene obnaše, in vsaj 18 let stari, in 3) da znajo slovenski brati in pisati, ker je nauk v domačem jeziku.

Nauk v obeh šolah je brez plačila; vsak učenec ima le skrbeti za to, da si za šolski čas oskrbi živež in stanovanje.

Vse bolj na tanko se izve v tej šoli v Ljubljani na spodnjih Poljanah.

Naj bi naši župani, ki po lastnih skušnjah poznajo živo potrebo taceh ljudi, ki so v učenem podkovstvu izurjeni tudi za napačna in bolna kopita, in ki vedó, kako potrebna je pametna pomoč pri boleznih domače živine, si pač na vso moč prizadevali, da bi vsaka občina (srenja) imela tacega človeka, kateremu morejo gospodarji brez skrbi podkovstvo in ozdravljanje svoje živine izročiti. Gotovo se v vsaki občini najde kak mladeneč bistre glave, ki je za to šolo pripraven; tacemu naj občina pomaga, da more v Ljubljani šolo obiskovati; vsaj stroški niso veliki, da se eno leto tu preživi, in če se je dobro izučil potrebnih naukov, da potem pride v občino nazaj kot pomočnik v boleznih. Duhovni gospodje pa so naprošeni živo priporočati

županom in drugim umnim faranom, naj ne zanemarjajo tega, kar je na veliko korist gospodarstvu vsake občine; vsaj je pripoznano, da živina je največje bogastvo kmetovo, in da je škoda velika, ako jo zgubi včasih le zato, ker ni bilo pametne pomoči.

Vodstvo kovaške in živinozdravniške šole
v Ljubljani 15. oktobra 1873.

Predivstvo na Kranjskem
z ozirom na druge dežele.

Spisal Piskár.

II.

Iz vsega, kar smo dozdej o predivstvu sploh skušali in prevdarjali, moremo sledeče pogoje razviti:

1. Na Kranjskem in sploh po slovenskih deželah, kjer je zemlja s podnebjem lanú ugodna, se nobena rastlina tako dobro ne spleča in toliko dobička ne dá, kakor lan in predivo, in zato moramo v takih krajih na to delati s podukom in izgledom in drugimi pomočki, da bodo kmetovalci začeli bolj obširno in umno pridelovati to koristno rastlino.

2. Da se pridelovanje lanú in prediva kmetovalcem posebno olajša, pospeši in izdelovanje prediva iz sedanjega slabega in nizkega stanja povzdigne na samostojno obrtniško stopinjo, in da bomo iz umno pridelanega lanú napravljali tudi izvrstno predivo, kakor ga zahtevajo fabrike za lično blago, moramo pred vsim skrbeti zato, da v takih krajih, kjer pridelujejo mnogo lanú, ali kjer je upati, da ga bodo pridelovali, napravimo predivoizdelovalnice, v katerih se predivo na strojih (mašinah) po obrtniško izdeluje, in kmetovalci pridelani lan lahko v izdelovalnice, po primerno mali ceni, izdelovati dadó, sčasoma pa tudi lahko iz njive v izdelovalnice prodadó, kakor po drugih deželah ravnajo.

3. Če hočemo, da bomo v predivski obrtniji stopili na stopinjo, na kakoršni stojé druge dežele, in da bomo predivstvo, platnarstvo itd. povzdignili na ono stališče, kojo mu pristojna pri vsakem narodu, in da bomo mogli meriti se z drugimi deželami, moramo delati na to, da napravimo sčasoma doma predilnico, da nam ne bo treba prediva v Česke in Moravske predilnice pošiljati in od tam sopet platno nazaj dobivati, in tako vsako leto na tisoče in tisoče goldinarjev za samo prevoznino nepotrebno izdavat, namesti da bi platno in druge enake izdelke doma napravljali?

Prvi pogoj je dosti vtrjen s tem, kar smo dozdej o predivstvu govorili. O drugi točki se je tudi že pri